

Krajina a příroda

NAPAJEDLA.
R. 1926

Víte, že ...

- Napajedla se nacházejí jako jediné město v Česku na území čtyř geomorfologických oblastí: Středomoravské Karpaty (Chřiby), Západní Vněkarpatské sníženiny (Hornomoravský úval), Slovensko-moravské Karpaty (Vizovická vrchovina) a Jihomoravská pánev (Dolnomoravský úval)?
- území dnešních Napajedel je osídleno od starší doby kamenné?
- město získalo své pojmenování podle napajedel pro zvířata kupeckých karavan na řece Moravě?
- Tomáš Baťa v roce 1927 začal budovat na řece Moravě umělé vodní kanály s tenkrát futuristickou vizí propojit veletoky Evropy?
- řeka Morava je jedna z nejvíce regulovaných řek v České republice?
- v okolí Napajedel se vyskytuje bukáček malý, *Ixobrychus minutus*, ohrožený druh a nejmenší volavka na území ČR?
- v okolí Napajedel u přírodních jezer se vyskytuje slídák tatarský, *Lycosa singoriensis*, největší evropský pavouk?
- pastviny pro koně jsou využívány 120 let?

město Napajedla

Historie města

Víte, že ...

- v katastru Napajedel bylo objeveno sedm nalezišť z mladšího paleolitu?
- první písemná zmínka o Napajedlích se objevuje v soudním sporu v roce 1355 o mučení sluhy sedlákem?
- první výsady Napajedlům udělil Karel IV., používání dřeva z královských lesů?
- vláda Žerotínů (1518 – 1611) znamenala pro Napajedla rozvoj řemesel?
- vláda bohatého rodu Rotálů (1611 – 1767) dala Napajedlům nejvýznamnější stavby?
- vláda hraběte Stockau rozvinula průmysl města (vybudování cukrovaru, modernizace pivovaru)?
- 18. 7. 1841 projel Napajedly první vlak?
- v roce 1866 postihla Napajedla cholera, na niž umřelo 40 % obyvatelstva?
- v roce 1898 byla Napajedla povýšena na město?
- v letech 1903 až 1904 byla postavena novorenesanční radnice?
- v první světové válce zahynulo 87 občanů města?
- 1. května 1945 byl vyhozen německými vojáky jediný most přes Moravu?
- Napajedla byla osvobozena 2. května 1945 sovětskými a rumunskými vojsky?
- ve druhé světové válce zahynulo 89 občanů města?

město Napajedla

Současnost města

Víte, že ...

- až do roku 1948 byla Napajedla okresním soudním městem?
- roku 1950 po kolektivizaci půdy bylo založeno Jednotné zemědělské družstvo (JZD)?
- rekreační středisko Pahrbek bylo vybudováno v 70tých letech minulého století občany Napajedel v akci Z?
- roku 1967 byl postaven nový most přes řeku Moravu?
- Jaroslav Novák z Napajedel se stal jednou z prvních obětí invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa 21.srpna 1968?
- po výstavbě sídliště Nábřeží v 80tých letech 20. století se zvýšil počet obyvatel Napajedel o téměř 2 000?
- v roce 2002 město získalo do svého majetku klášter a budovu hospodářské školy a v minulých deseti letech tyto objekty zrekonstruovalo a našlo jim nové využití?
- v roce 2003 byly zahájeny úpravy veřejných prostranství Městské památkové zóny, které pokračují dodnes?

město Napajedla

Folklór a národopis

Víte, že ...

- Napajedla jsou nejsevernější obcí Slovácka?
- kroje byly pracovní a sváteční?
- podle úpravy hlavy krojované ženy jste poznali jejich stav; vdané ženy ukryvaly vlasy pod šátek?
- jen díky nadšeným zaměstnancům z továrny Fatra v 50tých letech 20. století vznikl soubor Radovan?
- soubor Radovan používá sváteční kroje z Uherskohradištska z přelomu 19. a 20. století, které odpovídají zdokumentovaným, ale ztraceným napajedelským krojům z roku 1903?
- soubor Radovan získal své jméno podle názvu vinařské oblasti Radovany nad Napajedly?
- folklorní soubory v Napajedlích jsou tři: Radovánek, Radovan a Pozdní sběr a za dobu jejich existence v nich působilo na 700 členů?
- v roce 2000 inicioval Radovan první ročník festivalu Moravské chodníčky a v minulém roce se uskutečnil již 13. ročník?

město Napajedla

Tradice divadla

Víte, že ...

- první ochotnický divadelní soubor vznikl v Napajedlích v roce 1871, jmenoval se „Ochotnické divadlo“, hrál v hostinci U Kedrušů a zanikl roku 1876?
- k vytvoření stálého ochotnického divadla došlo v roce 1891, iniciátorem byla napajedelská mládež, která založila Spolek divadelních ochotníků?
- od roku 1956 pořádají napajedelští ochotníci Divadelní festival ochotnických souborů Napajedla, který je třetím nejstarším ochotnickým divadelním festivalem v České republice?
- ochotnický divadelní soubor v Napajedlích se jmenuje Divadelní soubor Zdeňka Štěpánka Napajedla od roku 1956?
- do práce ochotnického divadelního souboru v Napajedlích se zapojili i režiséři Hugo Domes, Josef Obdržálek, Svatopluk Skopal, Ivan Kalina?
- loutkové divadlo v Napajedlích bylo založeno v roce 1905 a je nejstarší loutkovou amatérskou scénou na Moravě?
- do roku 1960 hrál loutkářský soubor v místní sokolovně?
- od roku 1960 mají loutkáři svou stálou scénu v budově zámeckého parku?

město Napajedla

Víte, že ...

- v roce 1882 se v Napajedlích narodil Antonín Šebestík (1882 – 1956), český hudební skladatel, sbormistr, hudební pedagog?
- v roce 1905 se v Napajedlích narodil bratra Rudolfa Firkušného, Leoš Firkušný (1905 – 1950), hudební vědec, kritik, dramatik, publicista?
- 11. února 1912 se v Napajedlích narodil Rudolf Firkušný?
- v 50tých letech 20. století žil a chodil do školy v Napajedlích Josef Bulva, klavírní virtuóz, dnes žijící v Lucembursku?
- v roce 1951 byla zřízena v Napajedlích lidová škola umění pro obor hudební, obor výtvarný je vyučován od roku 1983?
- původně sídlila umělecká škola v dnes zbořeném domě v ulici Zábraní, v roce 1961 se přestěhovala na Masarykovo náměstí a od roku 2003 sídlí škola v budově bývalého kláštera?
- v roce 1991 Rudolf Firkušný navštívil své rodiště a měl zde koncert?
- v roce 1991 obdržela umělecká škola souhlas slavného klavíristy užívat v názvu jeho jméno?
- Rudolfu Firkušnému bylo v roce 1991 uděleno čestné občanství města Napajedel?
- v roce 2008 byl uspořádán za účasti dětí Rudolfa Firkušného první ročník Festivalu vážné hudby Pocta Rudolfu Firkušnému a od té doby v Klášterní kapli proběhlo šest ročníků?

Vzdělávací instituce

Víte, že ...

- v Napajedlích existovala školní budova již v 17. století?
- v letech 1739 – 1765 působil v Napajedlích jako učitel Jan Tomáš Kuzník, rektor, varhaník, lidový básník a autor písně Za horama svítá?
- roku 1858 byla otevřena nová školní budova a v roce 1866 byl zrušen hraběcí patronát nad školou, která se tak stala školou obecnou?
- budovu kláštera v Komenského ulici založil a provozoval (1874 – 1948) řád Milosrdných sester sv. Kříže?
- klášter po celou dobu sloužil vzdělávacím účelům: působily zde např. Vychovávací ústav Ludmila, Odborná škola pro dívčí povolání, Střední odborné učiliště - největší v tehdejší okrese Gottwaldov, mateřská škola a dnes Základní umělecká škola Rudolfa Firkušného?
- Napajedla jsou sídlem školního obvodu pro město Napajedla a obce Komárov, Oldřichovice, Pohořelice, Spytihněv a Žlutava?
- v Napajedlích je mateřská škola s vlastním bazénem a saunou a dvě základní školy?
- ve městě funguje Dům dětí a mládeže Matýsek, který zabezpečuje volnočasové aktivity pro školní děti a mládež?

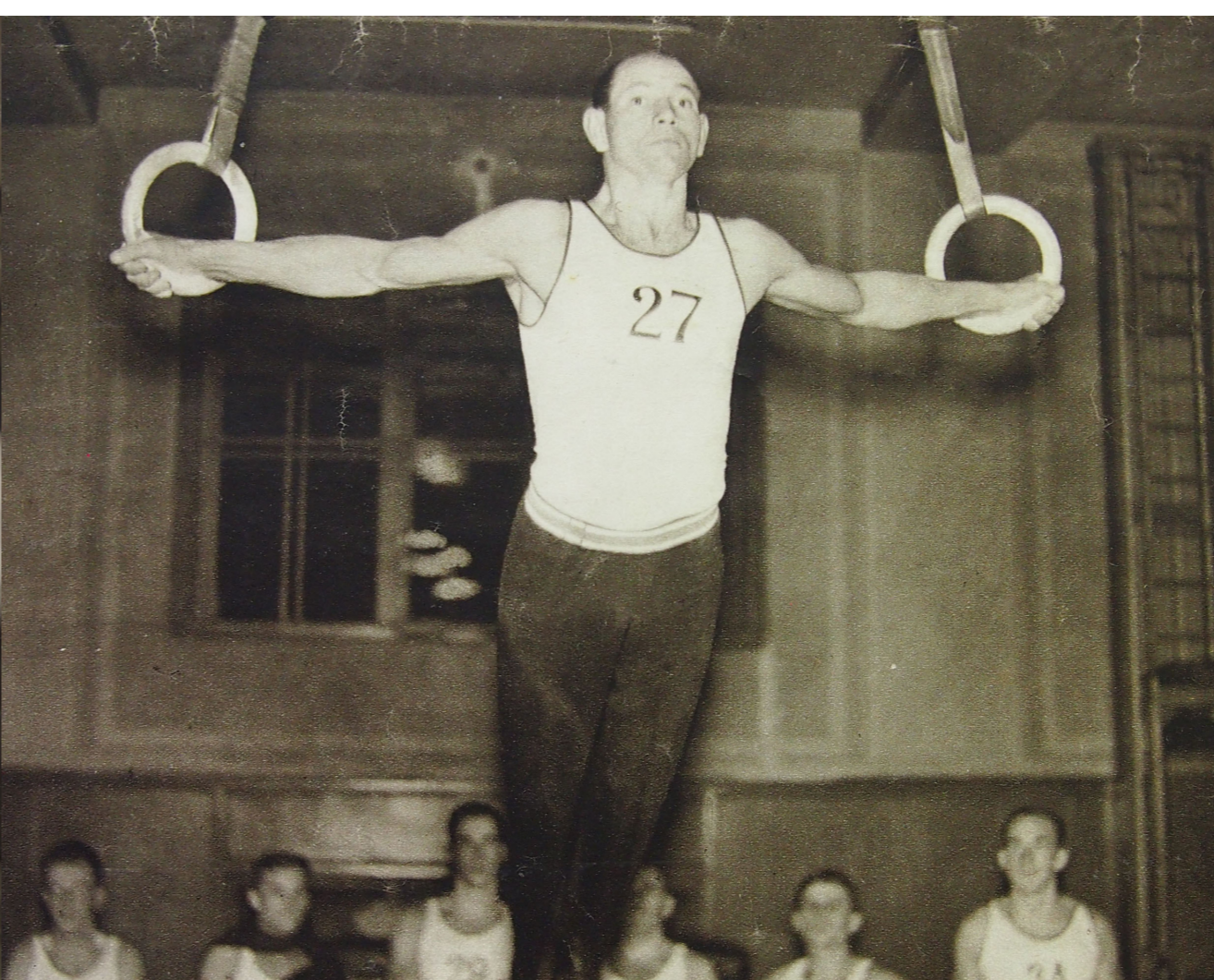
město Napajedla

Sportovní aktivity

Víte, že ...

- Tělovýchovná jednota Sokol Napajedla byla založena v roce 1892, je nejstarší tělovýchovnou organizací v Napajedlích a v současnosti má 214 členů a 10 oddílů?
- sokolovna byla postavena v roce 1911 a slouží dodnes?
- Tělovýchovná jednota Fatra Slavia má 8 oddílů a odborů?
- fotbal se v Napajedlích hraje už od roku 1912?
- napajedelský rodák Jiří Vykoukal vybojoval páté místo ve veslování na olympiádě v Helsinkách v roce 1952?
- kromě dvou velkých tělovýchovných organizací ve městě ještě funguje tenisový a volejbalový klub?
- zázemí pro sportovce tvoří venkovní sportovní areál u základních škol, fotbalové hřiště TJ Fatra Slavia Na Kapli a sportovní hala ve II. základní škole?
- v areálu zámeckého parku jsou umístěny tenisové a volejbalové kurty, házenkářské a golfové hřiště?
- v tělocvičně bývalého kláštera je umístěna horolezecká stěna?
- podél Baťova kanálu a řeky Moravy vede hojně navštěvovaná cyklotrasa - ročně po ní projede přes 200 tisíc cyklistů?
- katastrem Napajedel vede cyklostezka v délce 5ti km a mohou ji užívat i in line bruslaři?
- u autobusového nádraží je skatepark?

město Napajedla

Hřebčín Napajedla

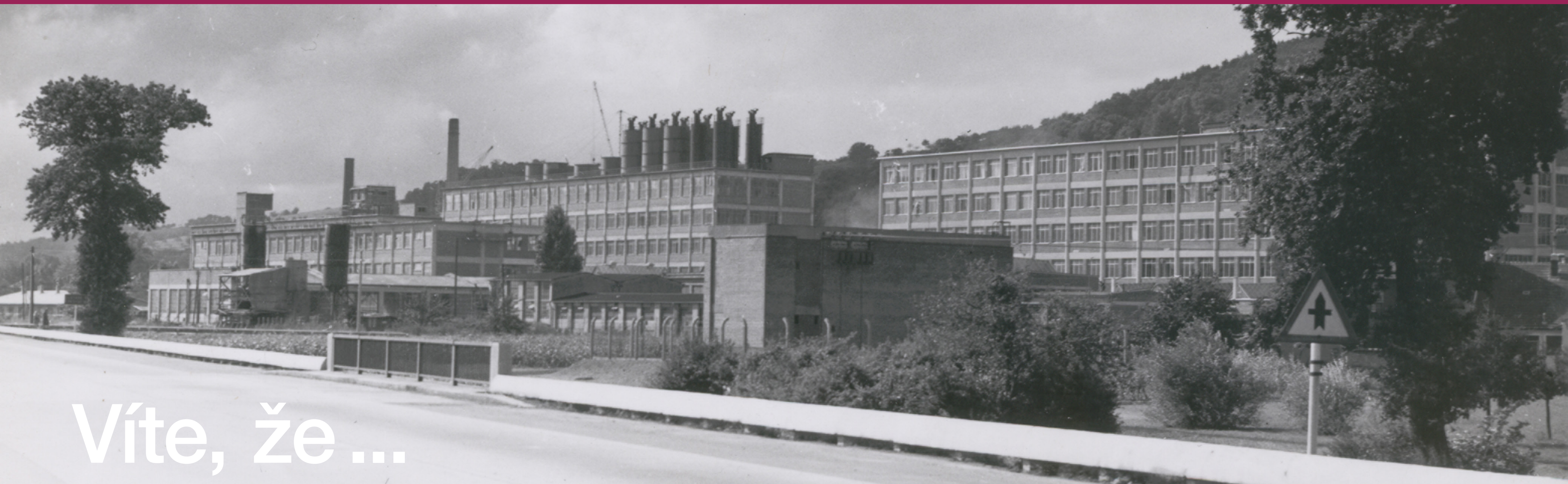
Víte, že ...

- Hřebčín Napajedla má nejstarší tradici v chovu anglických plnokrevníků v Čechách?
- Hřebčín Napajedla byl založen hrabětem Jiřím Adolfem ze Stockau?
- roku 1886 založil hrabě Aristid Baltazzi, který se přizemil na napajedelského panství, chov anglických plnokrevníků?
- se v hřebčíně konaly každoroční dražby ročků, na které za Rakouska-Uherska vypravovali speciální vlak z Vídně?
- Marie Baltazzi hledala na pozemcích hřebčína naftu?
- v roce 1930 koupil československý stát chovné koně do svého vlastnictví a pozemky, budovy a zámek ve veřejné dražbě získal Jan Antonín Baťa?
- pozemky a stáje hřebčín získal zpět až v roce 1937 směnou svých pozemků v Otrokovicích a Tlumačově s firmou Baťa?
- v hřebčíně se natáčel film Už zase skáču přes kaluže (1970) a některé z dílů seriálu Četnické humoresky II a Znamení koně?
- se říká, že na koních z Napajedel jezdili filmoví představitelé Old Shatterhanda a Vinetoua?
- v roce 1992 byl Hřebčín Napajedla privatizován v rámci kupónové privatizace se zachováním rozhodovací pozice státu formou zlaté akcie?
- od roku 2005 se stal Hřebčín Napajedla soukromou akciovou společností?

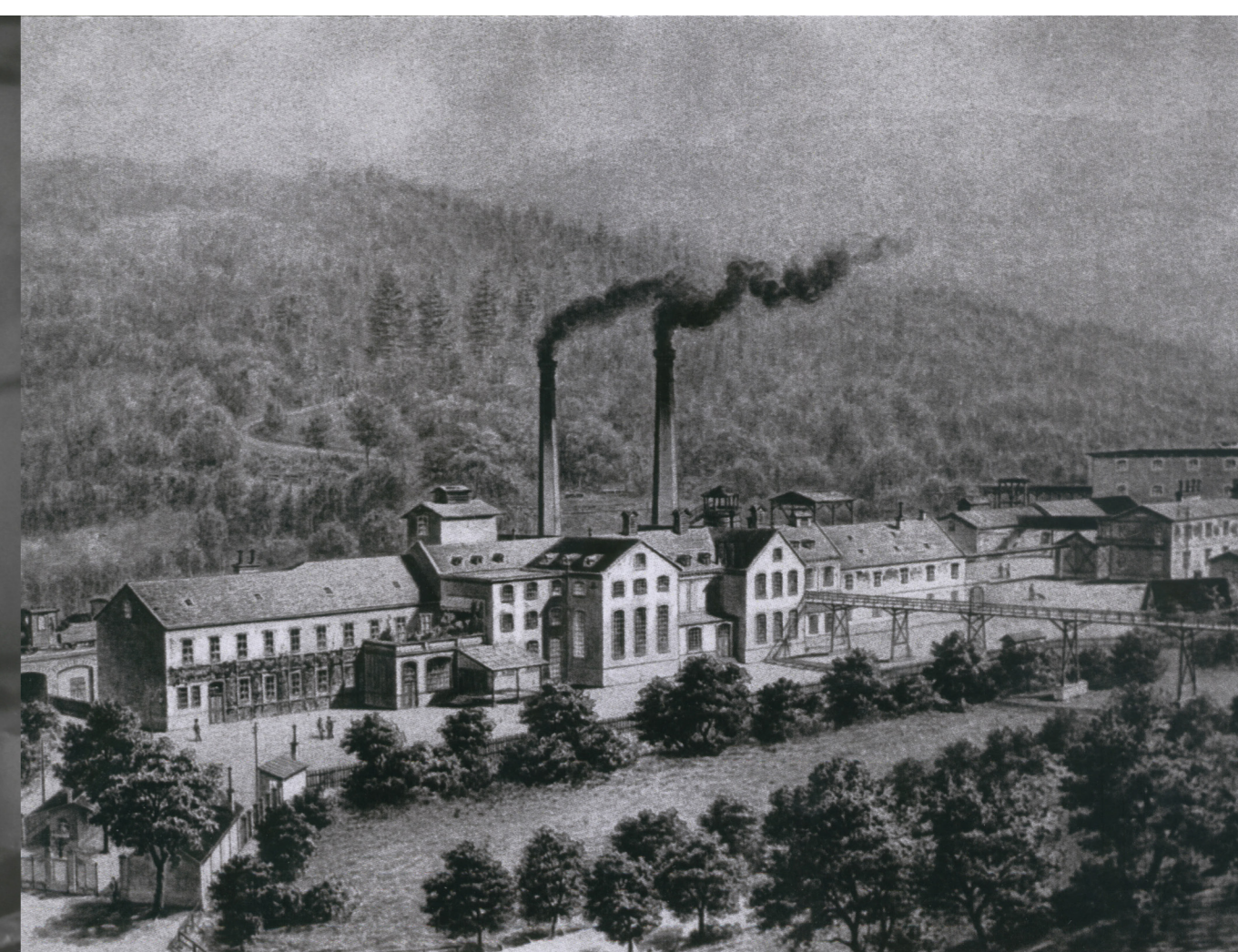
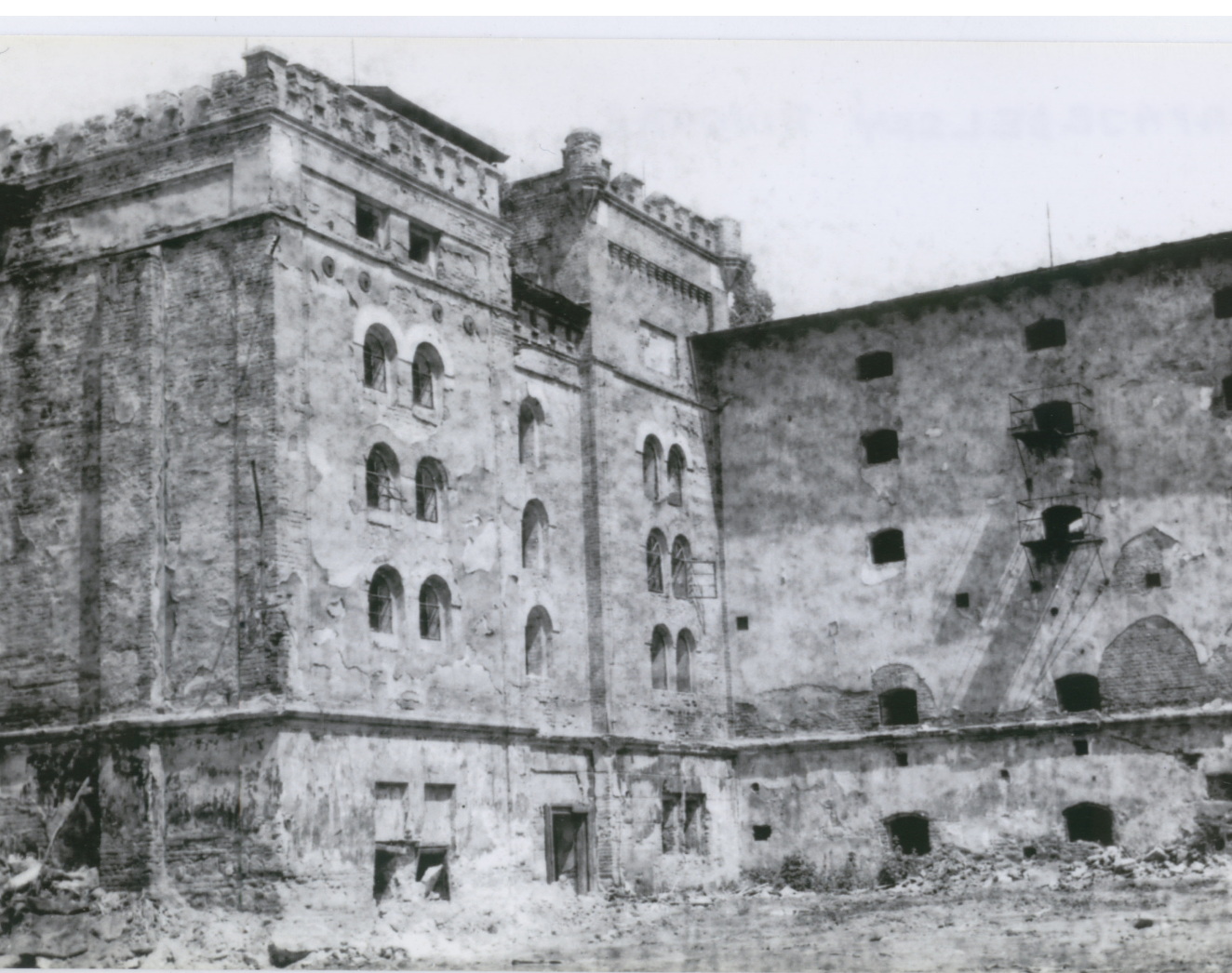
město Napajedla

Průmysl a řemesla

Víte, že ...

- v první polovině 19. století zažilo město průmyslový rozvoj díky hraběti Jiřímu ze Stockau (výstavba cukrovaru a cihelny, modernizace pivovaru, výroba sýrů)?
- roku 1900 byla založena firma Bratři Paříkové, továrna na hospodářské stroje, která ve 20tých letech 20. století byla jedním z nejvýznamnějších výrobních podniků na střední a jižní Moravě?
- v roce 1946 byl závod Bratří Paříkové Napajedla znárodněn a přejmenován na Agrostroj, závody na hospodářské stroje, n. p., Brandýs nad Labem, závod Slavia Napajedla s výrobním programem naftových motorů a zanikl koncem 90tých let 20.století?
- Tomáš Baťa chtěl původně založit továrnu na obuv v Napajedlích pro jejich výhodnou zeměpisnou polohu, ale městská rada návrh zamítla?
- Fatra a.s. byla založena v roce 1935 koncernem Baťa jako továrna na výrobu plynových masek, ochranných oděvů a výrobků z pryže na místě bývalého cukrovaru z podnětu Ministerstva obrany?
- v roce 1940 začala Fatra vyrábět a zpracovávat plasty?
- pro společnost Fatra a.s. navrhli designéři Libuše Niklová a Alfréf Klug sérii plastových zvířátek pro děti a část této série je zase součástí výrobního programu podniku?
- za prací denně dojíždí 35 % praceschopných obyvatel Napajedel?
- město má tři průmyslové zóny: areál Fatry, areál Slavie a Průmyslovou zónu Sever v lokalitě Padělky?
- v současné době je nejdůležitějším výrobním podnikem v Napajedlích Fatra Napajedla a.s. (výroba a zpracování plastů)?
- v Napajedlích se vyrábí ultralehká letadla?

město Napajedla

Architektura města

Víte, že ...

- zámek postavený (1764 - 1769) ve slohu francouzského baroka podle návrhu brněnského architekta Antonína Grimma má na rozloze deseti hektarů parku dva typy - francouzský a anglický?
- radnice postavená (1904) v novorenesančním slohu Dominikem Feyem je vyzdobena sochou sv. Jiří, patronem města, od Franty Úprky?
- kamenný kříž pod schodištěm barokního kostela sv. Bartoloměje stojí v místech, kde býval oltář původního kostela?
- nejstaršími památkami v kostele sv. Bartoloměje jsou dva renesanční náhrobky Bedřicha a Bartoloměje ze Žerotína (1568), které byly přeneseny z bývalého kostela?
- v Napajedlích se provozovaly lázně (1669 - 1949) díky minerálnímu pramenu Slanica, který se ztratil při stavbě železnice a dnes lázně připomíná jen jeden obnovený minerální pramen?
- budovu spořitelny navrhl architekt Miroslav Lorenc?
- pro zaměstnance závodu Fatra byly vybudovány dvě typické baťovské kolonie cihlových dvojdomků?
- architekt Jan Gillar navrhl pro podnikatele Jaroslava Paříka funkcionalistickou vilu v ulici Podzámčí 53?
- v roce 1998 byla část města vyhlášena Městskou památkovou zónou?

město Napajedla

Společenský život

Víte, že ...

- v Napajedlích byla židovská modlitebna a židovská obec existovala již od 15. století?
- díky Vincenci Praskovi (1843 – 1912) a jeho vřelému vztahu k Napajedlům jsou systematicky zdokumentovány dějiny Napajedel?
- v roce 1882 byl založen sbor dobrovolných hasičů?
- městská knihovna nese jméno spisovatelky Boženy Benešové (1873 – 1936), která v Napajedlích prožila část svého života?
- v roce 1938 navštívil Napajedla prezident Edvard Beneš?
- městské muzeum bylo vybudováno díky aktivitě Vladimíra Bachmánka (1887 – 1955), ředitele napajedelské spořitelny a amatérského archeologa?
- se v Napajedlích narodil Josef Šnejdárek (1875 – 1945), legionář a armádní generál?
- se v Napajedlích narodil Jaroslav Hodný (1898 - 1942), který odešel do Ameriky za prací, po návratu založil oddíl junáků a skautů, za účast v odboji byl v roce 1942 popraven?
- se v Napajedlích narodil architekt Zdeněk Řihák (1924 – 2006), autor Labské boudy, obchodního domu Prior v Brně, hotelu Continental v Brně?
- se v Napajedlích narodil a žil Jaroslav Petřík (1941 – 1990), filmový dramaturg a scénárista ?
- z Napajedel pochází Libuše Rudinská (*1974), dokumentaristka, fotografka, (ocenění na Czech Press Photo)?
- město od roku 1999 pořádá v den státního svátku Svatováclavské slavnosti, pochodňový průvod s kulturním programem?

město Napajedla